

Sygn. akt: IV Kz 1179/12

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu w IV Wydziale Karnym- Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Stanisław Jabłoński

Sędziowie: SSO Krzysztof Głowacki

SSO Ewa Kilczewska (spr.)

Protokolant: Aneta Malewska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Tomasza Fedyka

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 28 stycznia 2013 r.

w sprawie podejrzanego **M. P. i innych**

zażaleń obrońcy podejrzanego M. P. z dnia 30 października 2012 r., obrońcy podejrzanego R. G. z dnia 30 października 2012 r., pełnomocnika Kancelarii (...), N. i Wspólnicy sp. k. z siedzibą w P. z dnia 5 listopada 2012 r., pełnomocnika radcy prawnego E. H. (1) z dnia 6 listopada 2012 r. oraz pełnomocnika radcy prawnego S. N. z dnia 30 listopada 2012 r.

na postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Śródmieścia

z dnia 10 października 2012 r., sygn. akt: V Kp 1295/12

w przedmiocie zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy radcy prawnego

na podstawie art. 437 § 1 kpk w zw. z art. 226 kpk i art. 180 § 2 kpk

p o s t a n o w i ł:

I. **zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że odmówić zezwolenia na przesłuchanie w charakterze świadków E. H. (1) i S. N. na okoliczności objęte tajemnicą radcowską, dotyczące wytworzenia dokumentów wskazanych w pkt I zaskarżonego postanowienia;**

II. **w pozostałym zakresie zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 października 2012 r. **Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Śródmieścia:**

I. na podstawie art. 226 k.p.k. w zw. z art. 225 § 1 k.p.k. i art. 180 § 1 k.p.k. dopuścił do wykorzystania w postępowaniu karnym o sygn. akt V Ds. 55/10, jako dowodów, dokumentów zawierających tajemnicę radcy prawnego w postaci plików wraz z załącznikami, zabezpieczonych na elektronicznych nośnikach danych w wyniku przeszukania i zatrzymania rzeczy dokonanych w Kancelarii (...) oraz w siedzibie (...) Sp. z o.o. w dniu 4 lipca 2008 roku:

a) „**Wysyłanie wiadomości e-mail_ UMOWA O ŚWIADCZENIE USŁUG (...)_S. (...)_22-05-2006.doc,U. S. 30-05-2006.doc, UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S. 3_30-05-2006.doc, UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S. 4_02.eml**”, zawierający 4 załączniki D., kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...) \7,

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

b) „UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02 06 06r .doc”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\14

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie binarne danych z komputerów uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

c) „UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02 06 06r .doc”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\15;

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie binarne danych z komputerów uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

d) „UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02 06 06r .doc”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\18

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie binarne danych z komputerów uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

e) „UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02.06.06r.doc”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\16

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

f) „UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02.06.06r.doc”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\17

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

g) „UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02.06.06r.doc”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\18

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

h) „UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02 06 06r 2.doc”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\31

/dokument zabezpieczono na jednym z 11 nośników optycznych uzyskanych w wyniku zatrzymania lub dobrowolnego wydania rzeczy w (...) Sp. z o.o. z siedzibą przy ulicy (...) w W./;

i) „UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02 06 06r .doc”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\31

/dokument zabezpieczono na jednym z 11 nośników optycznych uzyskanych w wyniku zatrzymania lub dobrowolnego wydania rzeczy w (...) Sp. z o.o. z siedzibą przy ulicy (...) w W./;

j) „UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02 06 06r 2.doc”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\32

/dokument zabezpieczono na jednym z 11 nośników optycznych uzyskanych w wyniku zatrzymania lub dobrowolnego wydania rzeczy w (...) Sp. z o.o. z siedzibą przy ulicy (...) w W./;

k) „**UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02_06_06r .doc**”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\32

/dokument zabezpieczono na jednym z 11 nośników optycznych uzyskanych w wyniku zatrzymania lub dobrowolnego wydania rzeczy w (...) Sp. z o.o. z siedzibą przy ulicy (...) w W./;

l) „**UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02_06_06r 2.doc**”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\9

/dokument zabezpieczono na jednym z 11 nośników optycznych uzyskanych w wyniku zatrzymania lub dobrowolnego wydania rzeczy w (...) Sp. z o.o. z siedzibą przy ulicy (...) w W./;

m) „**UMOWA SZCZEGÓŁOWA_S._4_02_06_06r .doc**”, kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\9

/dokument zabezpieczono na jednym z 11 nośników optycznych uzyskanych w wyniku zatrzymania lub dobrowolnego wydania rzeczy w (...) Sp. z o.o. z siedzibą przy ulicy (...) w W./;

n) „**umowa(2).eml**” zawierający 1 załącznik D., kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\7

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

o) „**Umowa szczegółowa - S..eml**” zawierający 1 załącznik D., kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\7

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

p) „**FW_ Umowa szczegółowa - S..eml**” zawierający 1 załącznik D., kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\7

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

q) „**umowa(1) 2.eml**” zawierający 1 załącznik D., kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\3

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

r) „**FW_ umowa(6).eml**” zawierający 1 załącznik D., kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\3

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

s) „**Umowa szczegółowa - S..eml**” zawierający 1 załącznik D., kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie :. (...)\2

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/;

t) „***Umowa szczegółowa - S. (...).eml***” zawierający 1 załącznik D., kopia znajduje się na załączniku do opinii (...) Sp. z o.o. nr (...) w postaci płyty DVD w katalogu o nazwie : (...) \2

/dokument zabezpieczono na dysku twardym marki S. nr (...) zawierającym kopie danych z serwera uzyskane w toku czynności w Kancelarii (...)/.

u) „***FW_ info leasing M.***” ***znajdującego się w katalogu (...) -3/5 na nośniku w postaci płyty DVD – załącznik do opinii nr (...),***

II. na podstawie art. 180 § 2 k.p.k. zezwolił na przesłuchanie w charakterze świadków E. H. (1) i S. N. na okoliczności objęte tajemnicą radcowską, dotyczące wytworzenia dokumentów opisanych w pkt 1 postanowienia.

Powyższe postanowienie zaskarżył ***obrońca podejrzanych M. P. oraz R. G.***, który zarzucił Sądowi Rejonowemu obrazę przepisów postępowania, a to:

I. art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 226 kpk poprzez błędne uznanie, że w sprawie zachodzą wyjątkowe przesłanki do uchylenia tajemnicy radcowskiej co do treści objętych wnioskiem dokumentów zawierających tajemnicę radcy prawnego w postaci plików wraz z załącznikami, zabezpieczonych na elektronicznych nośnikach danych w wyniku przeszukania siedziby Kancelarii (...) sp. k. w P. oraz siedziby w W., opisanych w pkt I zaskarżonego postanowienia i na skutek powyższego dopuszczenia danych do wykorzystania w postępowaniu karnym jako dowodów, podczas gdy uchylenie tajemnicy radcowskiej w zaskarżonym zakresie nie jest niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości a okoliczności do ustalenia których zmierza Prokuratura wykazane mogą być nadal innymi źródłami dowodowymi, w tym dokumentami zawierającymi tajemnicę radcowską, dopuszczonymi postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 5 września 2008 r. oraz dopuszczonymi postanowieniem z dnia 19 lutego 2009 r. a także przeprowadzonym dowodem z zeznań świadka r. pr. E. H. (1), w zakresie w jakim zwolnił ją z tajemnicy radcowskiej Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 24 października 2008 r. a nadto Prokurator uzyskując zaskarżone postanowienie w dotychczasowej treści de facto próbuje wbrew zasadzie res iudicata zmienić treść prawomocnego postanowienia poprzez rozszerzenie zakresu zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy radcowskiej przez r. pr. E. H. (1);

II. art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 225 § 1 kpk w zw. z art. 193 § 1 kpk poprzez uchylenie się Sądu I instancji od obowiązku zapoznania się z materiałem dowodowym zawierającym tajemnicę radcowską i dokonania jego analizy oraz przerzucenie ciężaru selekcji materiału dowodowego na Prokuraturę oraz biegłego sądowego z zakresu informatyki, nawet poza zakres stawianych zarzutów, co stwarza sytuację decyzji sądowej o charakterze bardziej operacyjnym niż procesowym i jako takie stanowi samoistne naruszenie tajemnicy radcowskiej z pominięciem zastosowania przewidzianej prawem procedury;

III. art. 6 kpk w zw. z art. 156 § 1 kpk oraz art. 117 § 1 kpk poprzez nieujawnienie podejrzany i ich obrońcy oraz Kancelarii (...), N. i Wspólnicy wniosku prokuratora w przedmiocie zwolnienia z tajemnicy radcowskiej i dopuszczenia do wykorzystania w postępowaniu karnym jako dowodów dokumentów i plików zawierających tajemnicę radcy prawnego w aktach sądowych oraz uniemożliwienie zapoznania się z wnioskiem i jego uzasadnieniem, co w korelacji z rozpoznaniem przedmiotowego wniosku na posiedzeniu bez udziału stron narusza zasadę równości stron w dostępie do akt sądowych (z oczywistym wyłączeniem akt w toku postępowania przygotowawczego), godząc tym samym w zasadę kontrydiktoryjności i prawo podejrzanych do obrony;

IV. art. 98 kpk poprzez sporządzenie uzasadnienia lakonicznego, które nie czyni zadość standardom wymiaru sprawiedliwości, bowiem nie wyjaśnia w sposób logiczny i zrozumiały motywów wydanego orzeczenia, a przez to utrudnia kontrolę instancyjną zaskarżonego postanowienia;

V. art. 6 kpk w zw. z art. 92 kpk w zw. z art. 410 kpk poprzez nieujawnienie w toku postępowania uzasadnienia wniosku Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu w przedmiocie zwolnienia z tajemnicy radcowskiej i dopuszczenia do wykorzystania w postępowaniu karnym jako dowodów dokumentów i plików zawierających tajemnicę radcy prawnego, a tym samym uniemożliwienie obrońcy podejrzanych zajęcie stanowiska i merytorycznego ustosunkowania się do treści powyższego wniosku, a w konsekwencji wydanie zaskarżonego postanowienia w oparciu o nieujawnione okoliczności.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez nieuwzględnienie wniosku prokuratora o zwolnienie z tajemnicy zawodowej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Powyższe postanowienie zaskarżył także **pełnomocnik Kancelarii (...), N. i Wspólnicy sp. k. z siedzibą w P.**, który zarzucił Sądowi Rejonowemu obrazę przepisów postępowania a to:

I. art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 226 kpk poprzez błędne uznanie, że w sprawie zachodzą wyjątkowe przesłanki do uchylenia tajemnicy radcowskiej co do treści objętych wnioskiem dokumentów zawierających tajemnicę radcy prawnego w postaci plików wraz z załącznikami, zabezpieczonych na elektronicznych nośnikach danych w wyniku przeszukania siedziby Kancelarii (...) sp. k. w P. oraz siedziby w W., opisanych w pkt I zaskarżonego postanowienia i na skutek powyższego dopuszczenia danych do wykorzystania w postępowaniu karnym jako dowodów, podczas gdy uchylenie tajemnicy radcowskiej w zaskarżonym zakresie nie jest niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości a okoliczności do ustalenia których zmierza Prokuratura wykazane mogą być nadal innymi źródłami dowodowymi, w tym dokumentami zawierającymi tajemnicę radcowską, dopuszczonymi postanowieniem Sadu Rejonowego z dnia 5 września 2008 r. oraz dopuszczonymi postanowieniem z dnia 19 lutego 2009 r. a także przeprowadzonym dowodem z zeznań świadka r. pr. E. H. (1), w zakresie w jakim zwolnił ją z tajemnicy radcowskiej Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 24 października 2008 r. a nadto Prokurator uzyskując zaskarżone postanowienie w dotychczasowej treści de facto próbuje wbrew zasadzie res iudicata zmienić treść prawomocnego postanowienia poprzez rozszerzenie zakresu zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy radcowskiej przez r. pr. E. H. (2);

II. art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 225 § 1 kpk i art. 226 kpk poprzez:

- brak zapoznania się Sądu I instancji z materiałem dowodowym, którego dotyczyły wnioski prokuratora i przerzucenie ciężaru selekcji materiału dowodowego na organ prowadzący postępowanie przygotowawcze, bez żadnych ograniczeń, nawet poza zakres stawianych zarzutów, co stanowi samoistne naruszenie tajemnicy radcowskiej z pominięciem zastosowania przewidzianej przepisami procedury,

- pominięcie okoliczności zapoznania się przez prokuratora bez zezwolenia Sądu ze wszystkimi zabezpieczonymi materiałami i dokumentami zawierającymi tajemnicę radcy prawnego, a następnie ujawnienie ich pracownikom podmiotu zewnętrznego ((...) sp. z o.o.) w celu dokonania ich selekcji.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez nieuwzględnienie wniosku prokuratora o zwolnienie z tajemnicy zawodowej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Powyższe postanowienie zaskarżył także **pełnomocnik r.pr. E. H. (1)**, który zarzucił Sądowi Rejonowemu obrazę przepisów postępowania, a to:

I. art. 170 § 1 pkt 3 kpk w zw. z art. 180 § 2 kpk poprzez uwzględnienie wniosku prokuratora o zwolnienie r.pr. E. H. (1) z obowiązku zachowania tajemnicy radcowskiej i zezwolenie na jej przesłuchanie w charakterze świadka, podczas gdy dowód ten przeprowadzony został już w zakresie, w jakim zwolnił E. H. (1) z tajemnicy radcowskiej Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 24 października 2008 r., a prowadzenie dowodu jest nieprzydatne do stwierdzenia okoliczności opisanych w treści zaskarżonego postanowienia;

II. art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 226 kpk poprzez uwzględnienie wniosku Prokuratora o zwolnienie r.pr. E. H. (1) z obowiązku zachowania tajemnicy radcowskiej i zezwolenie na jej przesłuchanie w charakterze świadka, podczas gdy wniosek stanowi de facto próbę, wbrew zasadzie res iudicata, zmiany treści prawomocnego postanowienia przez rozszerzenie zakresu zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy radcowskiej r.pr. E. H. (1), podczas gdy niespełnione zostały przesłanki umożliwiające uchylenie względnego zakazu dowodowego;

III. art. 98 kpk poprzez sporządzenie uzasadnienia lakonicznego, które nie czyni zadość standardom wymiaru sprawiedliwości, bowiem nie wyjaśnia w sposób logiczny i zrozumiały motywów wydanego orzeczenia, a przez to utrudnia kontrolę instancyjną zaskarżonego postanowienia, w szczególności nie uzasadnia z jakich powodów dopuszczenie do wykorzystania zeznań radcy prawnego jest niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości oraz dlaczego zawartych w nich okoliczności nie można ustalić na podstawie innych dowodów.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez nieuwzględnienie wniosku prokuratora o zwolnienie z tajemnicy zawodowej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Powyższe postanowienie zaskarżył także **pełnomocnik r.pr. S. N.**, który zarzucił Sądowi Rejonowemu obrazę przepisów postępowania, a to:

I.

I. art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 226 kpk poprzez błędne uznanie, że w zaistniałej sprawie brak jest innych źródeł dowodowych mogących przyczynić się do prawidłowego ustalenia stanu faktycznego, a uzasadniających wydanie zezwolenia na przesłuchanie w charakterze świadka S. N. na okoliczność rzeczywistej daty wytworzenia dokumentów zawierających tajemnicę radcy prawnego, skoro w zaskarżonym postanowieniu Sąd wyraźnie wskazuje, że jedynym źródłem dowodowym może być opinia biegłego sporządzona na okoliczność rzeczywistej daty sporządzenia tychże dokumentów objętych tajemnicą radcowską;

II. art. 98 kpk poprzez lakoniczne sporządzenie uzasadnienia przedmiotowego postanowienia, które nie spełnia minimalnych standardów procesowych, a wyrażające się w licznych sprzecznościach zawartych w treści części motywacyjnej jak również w niejasnym, niezrozumiałym i budzącym liczne wątpliwości wskazaniu motywów wydania rzeczzonego rozstrzygnięcia.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez nieuwzględnienie wniosku prokuratora o zwolnienie z tajemnicy zawodowej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenia obrońcy podejrzanych R. G. i M. P. a także pełnomocnika Kancelarii (...), N. i Wspólnicy sp. k. z siedzibą w P. były bezzasadne. W ocenie Sądu Okręgowego w pełni uzasadnione było bowiem rozstrzygnięcie Sądu I instancji, który uwzględniając wniosek prokuratora o zwolnienie z zachowania tajemnicy radcowskiej, dopuścił do wykorzystania w toku niniejszego postępowania dokumenty szczegółowo opisane w pkt I zaskarżonego postanowienia, w celu ustalenia daty ich wytworzenia. We wniosku prokuratora sprecyzowano bowiem okoliczności, które mają być stwierdzone za pomocą wskazanych wyżej dowodów oraz wyjaśniono przyczyny, dla których ustalenie tych faktów ma istotne znaczenie z punktu widzenia dobra wymiaru sprawiedliwości. Jednocześnie w pełni uzasadnione było stanowisko prokuratora, a następnie Sądu I instancji, że stwierdzenie tych okoliczności nie mogłoby nastąpić za pośrednictwem innych środków dowodowych. W konsekwencji spełnione zostały wszystkie ustawowe przesłanki zwolnienia z tajemnicy radcowskiej oraz wykorzystania przedmiotowych dokumentów w toku prowadzonego w sprawie postępowania dowodowego. Zaskarżone postanowienie było w powyższym zakresie w pełni prawidłowe i należało utrzymać je w mocy. Jednocześnie z uwagi na tożsamość zarzutów zawartych w zażaleniach wskazanych wyżej skarżących, Sąd Okręgowy odniesie się do nich w sposób zbiorczy.

Na uwzględnienie zasługiwały z kolei zarzuty zawarte w zażaleniach pełnomocników E. H. (1) i S. N.. Skarżący zasadnie podnieśli bowiem, że skoro ustalenie okoliczności wskazywanych we wniosku prokuratora, a więc daty wytworzenia konkretnych dokumentów (plików), może nastąpić za pomocą innych środków dowodowych (w szczególności za pomocą opinii biegłego), to nie została spełniona jedna z podstawowych przesłanek zezwolenia na przesłuchanie radcy prawnego w charakterze świadka (art. 180 § 2 kpk). W konsekwencji więc Sąd Okręgowy zmienił pkt II zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że odmówił zezwolenia na przesłuchanie w charakterze świadków E. H. (1) i S. N. na okoliczności objęte tajemnicą radcowską, a dotyczące wytworzenia dokumentów wskazanych w pkt I zaskarżonego postanowienia.

Odnosnie zażeń obrońcy podejrzanych M. P. i R. G. oraz pełnomocnika Kancelarii (...), N. i Wspólnicy sp. k. z siedzibą w P.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do szeroko podnoszonej w zażaleniach kwestii uprawnienia prokuratora do zapoznania się z treścią zabezpieczonych dokumentów źródłowych jeszcze przed wystąpieniem z wnioskiem o zwolnienie ich z tajemnicy radcowskiej. Nie ulegało wątpliwości, że w toku przeszukań przeprowadzonych w Kancelarii (...) oraz w siedzibie firmy (...) zabezpieczono znaczną ilość dokumentów, z których jedynie część posiadała związek z rozpoznawaną sprawą i mogła mieć znaczenie dla czynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Skarżący podkreślili przy tym, że przeprowadzenie przez prokuratora wstępnej selekcji zabezpieczonych materiałów, czemu niewątpliwie towarzyszyło zapoznanie się z treścią owych dokumentów, stanowiło oczywiście obejście zakazu korzystania z materiałów objętych tajemnicą zawodową, co może nastąpić tylko i wyłącznie po uprzednim zezwoleniu Sądu. Jednocześnie jednak odwołując się do dorobku orzecznictwa sądowego oraz też wypracowanych w doktrynie, skarżący podkreślali, że do elementarnych wymogów formalnych wniosku prokuratora należy sprecyzowanie okoliczności, które mają być wykazane za pomocą konkretnych dowodów, a także wyjaśnienie przyczyn, dla których ustalenie istotnych dla sprawy faktów nie może nastąpić za pośrednictwem innych środków dowodowych.

Oczywistym pozostaje jednak, że zaakceptowanie argumentacji forsowanej przez obu skarżących zmuszałoby prokuratora do pogodzenia dwóch sprzecznych ze sobą obowiązków. Z jednej bowiem strony prokurator musiałby wszechstronnie uzasadnić wnoszony do Sądu wniosek, wskazując na konkretne dokumenty, których dotyczyć ma zwolnienie z tajemnicy zawodowej, a także powołując się na konkretne okoliczności, które mają być tymi dowodami stwierdzone. Z drugiej zaś strony prokurator nie posiadałby uprawnienia do wstępnej selekcji zabezpieczonych materiałów, a przez to sprawdzenia, czy ich treść jest w jakimkolwiek stopniu przydatna do poczynienia określonych ustaleń faktycznych, a tym samym czy w ogóle zachodzi potrzeba występowania do Sądu z wnioskiem o zwolnienie z tajemnicy zawodowej. Kwestionując uprawnienie prokuratora do przeprowadzenia wstępnej selekcji zabezpieczonych materiałów skarżący nie uwzględniali zwłaszcza treści właściwych przepisów prawa. Zgodnie bowiem z art. 225 § 1 kpk w sytuacji gdy osoba, u której dokonano zatrzymania rzeczy lub u której przeprowadza się przeszukiwanie, oświadczy, że wydane lub znalezione przy przeszukaniu pismo lub inny dokument zawiera informacje niejawne lub wiadomości objęte tajemnicą zawodową lub inną tajemnicą prawnie chronioną albo ma charakter osobisty, organ przeprowadzający czynność przekazuje niezwłocznie pismo lub inny dokument bez jego odczytania prokuratorowi lub sądowi w opieczętowanym opakowaniu. Ze wskazanej normy wynika, że obowiązkiem organu dokonującego zatrzymania dokumentów jest niezwłoczne przekazanie ich do dyspozycji prokuratora. Z literalnej wykładni wskazanej normy nie wynika w żaden sposób, by wprowadzała ona zakaz kierowany do prokuratora, wyłączający możliwość zapoznania się przez niego z treścią zatrzymanych dokumentów. Co przy tym istotne, zakaz taki wynika np. wprost z art. 225 § 3 kpk, dotyczącego ochrony dokumentów, mogących zawierać treści objęte tajemnicą obrończą. W razie zatrzymania takich właśnie dokumentów ustawa wprost nakazuje niezwłoczne przekazanie ich do Sądu. Z wyraźnego brzmienia art. 225 § 3 kpk wynika więc, że uprawnienie do zapoznania się z treścią takich dokumentów ma wyłącznie Sąd. W przypadkach dokumentów chronionych tajemnicami innego rodzaju (w tym tajemnicą radcowską) zapisy ustawowe są wyraźnie odmienne, zaś stosowanie wykładni rozszerzającej nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Wskazane wyżej zagadnienie było zresztą przedmiotem rozważań sądów powszechnych. W postanowieniu z dnia 4 listopada 2010 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyraźnie stwierdził, że Sąd nie może uchylić tajemnicy

radcowskiej blankietowo i objąć tą decyzją wszelkich dokumentów zawartych w zabezpieczonym zbiorze, lecz może to uczynić jedynie wobec tych dokumentów, które zawierają informacje dotyczące konkretnego przedmiotu objętego postępowaniem (konkretnych faktów, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia). To prokurator ma kierując do sądu wniosek o uchylenie tajemnicy wskazać te dokumenty i uwiarygodnić, że zawierają one takie właśnie informacje. Nie do Sądu należy bowiem dokonywanie selekcji zatrzymanych dokumentów i decydowanie, które rzeczywiście dotyczą faktów istotnych dla postępowania. To prokurator ma kierując do Sądu wniosek o uchylenie tajemnicy (w tym wypadku radcowskiej) wskazać ma na konkretne dokumenty i uwiarygodnić, że zawierają one takie właśnie informacje. Zadaniem Sądu będzie weryfikacja zasadności tego twierdzenia, a nie przeprowadzanie analiz i ocen za prokuratora. Wyłącznie w odniesieniu do tych dokumentów, co do których złożone zostałyby oświadczenie, że zawierają one dane objęte tajemnicą obrończą, prokurator nie byłby uprawniony do zaznajamiania się z ich treścią, pozostawiając dokonanie tej czynności Sądowi (II AKz 588/10, OSAW 2011/3/225). Do wskazanego zagadnienia odwoływał się wcześniej także Sąd Okręgowy we Wrocławiu, który w uzasadnieniu postanowienia z dnia 14 lipca 2010 r. (sygn. akt: IV Kz 242/10), do którego treści odwoływali się zresztą obaj skarżący, wskazał że „we wniosku o zwolnienie z tajemnicy zawodowej prokurator musi wykazać, że precyzyjnie wskazane przez niego okoliczności nie mogą być w sprawie ustalone w oparciu o inne dowody. Sąd Okręgowy ma przy tym na uwadze interes prowadzącego postępowanie przygotowawcze, który może nie chcieć ujawniać pewnych tajemnic owego postępowania podejrzanemu. Tym niemniej to rolą Prokuratora jest takie sformułowanie wniosku, by umożliwiał ono Sądowi w oparciu o zgromadzone w sprawie materiały dowodowe rozpoznanie żądania i weryfikację jego argumentacji, przemawiającej za zwolnieniem z tajemnicy zawodowej, przy jednoczesnym nieujawnieniu podejrzanemu faktów, mających pozostać mu nieznanymi (...) Sąd rozpoznający wniosek zobligowany jest do oceny materiału dowodowego pod kątem przesłanek z art. 180 § 2 kpk. Ocena ta ma mieć jednakże charakter kontrolny wobec twierdzeń występującego o zwolnienie z tajemnicy zawodowej”.

Powyższe stanowisko Sądu Okręgowego we Wrocławiu było skarżącym dobrze znane, stąd niezrozumiałe było szerokie odwołanie się do wskazanego wyżej aspektu sprawy. Co więcej, z wywiedzionych w sprawie zażeń zdaje się wynikać sugestia, jakoby zapoznając się z treścią zatrzymanych dokumentów jeszcze przed wydaniem przez Sąd stosownego postanowienia, prokurator miał dopuścić się czynu zabronionego, zaś tajemnica zawodowa radców prawnych została w sposób oczywisty naruszona. Argumentacja taka pomijała całkowicie treść art. 48 ust. 1 ustawy o prokuraturze, zgodnie z którym prokurator jest obowiązany do zachowania w tajemnicy okoliczności sprawy, o których powziął wiadomość ze względu na swoje stanowisko prokuratora w postępowaniu przygotowawczym, a także poza jawną rozprawą sądową. Argumentacja skarżących pomijała także zasadniczy cel zwolnienia z tajemnicy zawodowej, jakim jest możliwość potraktowania określonych treści (dokumentów) jako dowodów w postępowaniu karnym, a więc możliwość ich dalszego, procesowego wykorzystania, a w konsekwencji poczynienia w oparciu o nie ustaleń faktycznych, nie zaś samo uzyskanie zgody Sądu na zapoznanie się przez prokuratora z treścią zabezpieczonych materiałów.

Oczywiście nieuzasadniony był również zarzut skarżących dotyczący zlecenia przez prokuratora właściwej jednostce specjalistycznej badań zabezpieczonych dokumentów, celem wyselekcjonowania z nich wyłącznie tych treści, które mogły stanowić przedmiot wniosku o zwolnienie ich z tajemnicy zawodowej. Nie powtarzając podniesionej wcześniej argumentacji, należy ponownie wskazać, że obowiązkiem prokuratora było możliwie najdokładniejsze uzasadnienie wnoszonego do Sądu wniosku, w szczególności wskazanie w nim konkretnych dokumentów (plików), co do których zachodzi potrzeba uchylenia tajemnicy zawodowej oraz sprecyzowanie okoliczności ów wniosek uzasadniających. Nie budziło przy tym wątpliwości, że zarówno na zabezpieczonych dyskach twardych jak i na zatrzymanych przenośnych nośnikach danych znajdowały się olbrzymie ilości plików, z których jedynie nieznaczna część posiadała związek z prowadzonym w sprawie postępowaniem i która musiała być w sposób precyzyjny odseparowana od tych danych, które są dla dalszego postępowania całkowicie zbędne. Okoliczność tę skarżący niewątpliwie dostrzegali, bowiem wielokrotnie podkreślali, że wnoszenie o zwolnienie z tajemnicy zawodowej wszystkich plików znajdujących się na zabezpieczonych w sprawie nośnikach danych informatycznych stanowiłoby oczywiste naruszenie normy art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 226 kpk, bowiem zwolnienie z tajemnicy zawodowej tych danych, które nie mają związku ze stawianymi podejrzanym zarzutami, narażałoby radców prawnych na utratę zaufania niezbędnego do wykonywania ich zawodu.

Kierując się takim właśnie tokiem rozumowania prokurator zlecił jednostce wyspecjalizowanej przeprowadzenie wstępnej analizy zabezpieczonego materiału dowodowego, celem wyselekcjonowania z niego tych jedynie plików, które wykazują rzeczywisty i bezpośredni związek z przedmiotem niniejszej sprawy. Postępowanie takie pozostawało przy tym w zgodzie z § 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lutego 2012 r. w sprawie sposobu postępowania z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji, który dopuszcza możliwość udostępnienia biegłemu materiałom objętym klauzulą tajności, co wymaga jednak każdorazowej zgody prokuratora, wyrażonej w formie postanowienia (analogiczna norma wyrażona była również w § 14 wcześniej obowiązującego rozporządzenia z 18 czerwca 2003 r.).

Nieuzasadnione były także te zarzuty skarżących, które zmierzały do wykazania, że w rozpoznawanej sprawie nie zachodziły merytoryczne przesłanki zwolnienia z zachowania tajemnicy zawodowej, w szczególności nie wymagało tego dobro wymiaru sprawiedliwości, okoliczności wskazywane we wniosku prokuratora nie miały istotnego znaczenia dla czynionych w sprawie ustaleń faktycznych, a nadto mogły być wykazane za pomocą innych środków dowodowych. Znamionem dla sprawy pozostawał jednak fakt, że podkreślając wielokrotnie możliwość wykazania istotnych dla sprawy okoliczności za pomocą innych środków dowodowych, żaden ze skarżących nie wskazał na konkretny dowód, który w rzeczywistości mógłby się do poczynienia takich ustaleń przyczynić. Podkreślić przy tym należy, że celem złożonego przez prokuratora wniosku nie było procesowe wykorzystanie treści zabezpieczonych dokumentów (w tym bowiem zakresie wydawano już w sprawie orzeczenia uchylające tajemnicę zawodową), a jedynie ustalenie rzeczywistej daty wytworzenia konkretnych plików (dokumentów). W istocie więc nie chodziło o zapoznanie się z treścią dokumentów, a więc z tę ich warstwą, która może mieć istotne znaczenie z punktu widzenia zaufania klienta do radcy prawnego, a wyłącznie ustalenie rzeczywistej daty sporządzenia konkretnych dokumentów. Nie chodziło więc o merytoryczną warstwę dokumentów, a raczej o ich stronę techniczną, której ujawnienie nie niesie za sobą większego ryzyka naruszenia interesów klientów radców prawnych. Mając na uwadze zakres wywiedzionego w sprawie wniosku, oczywiste zdziwienie budziły zarzuty podniesione w zażaleniach obrońcy podejrzanych M. P. i R. G., który wskazał, że „dopuszczenie materiału dowodowego z dokumentów wymienionych w zaskarżonym postanowieniu wprost narazi podejrzanych na odpowiedzialność dyscyplinarną, a współzarządzaną przez nich Kancelarię na utratę zaufania ze strony klientów i ewentualną reakcję w postaci rozwiązania umów i zażądania zapłaty kar umownych”. Wszak wniosek prokuratora zmierza do ustalenia faktów, które nie mają bezpośredniego związku ze sposobem świadczenia przez podejrzanych pomocy prawnej, a więc faktów nie mających związku z treścią sporządzanych przez nich umów/pism procesowych itp. Wniosek ten w żaden sposób nie łączy się więc z ujawnieniem danych objętych tajemnicą handlową podmiotów obsługiwanych przez Kancelarię (...). Zarówno we wniosku prokuratora jak i w zaskarżonym postanowieniu wyraźnie zastrzeżono, że chodzi jedynie o ustalenie daty sporządzenia konkretnych dokumentów (plików), których treść jest już organom ścigania znana. W tych okolicznościach nie zachodzą żadne podstawy do zasłaniania się bliżej niesprecyzowanymi przez skarżących interesami klientów Kancelarii. Inną kwestią pozostaje zaś fakt, że dokumenty objęte wnioskiem prokuratora dotyczą współpracy Kancelarii (...), N. i Wspólnicy z (...) sp. z o.o., a więc z podmiotem który złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i któremu niewątpliwie zależy na ustaleniu wszystkich okoliczności faktycznych sprawy. Trudno zakładać, by rzeczywistym interesem (...) sp. z o.o., jako klienta Kancelarii (...), było zachowanie przez radców prawnych tajemnicy, związanej z danymi objętymi wnioskiem prokuratora, co skutkowałoby brakiem wyjaśnienia wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności faktycznych, a w szczególności faktów mogących mieć istotne znaczenie z punktu widzenia interesów majątkowych pokrzywdzonej spółki.

Mając na uwadze wszystkie wskazane wyżej okoliczności należało uznać, że w sprawie zaistniały przesłanki do zastosowania art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 225 § 1 kpk i art. 226 kpk i wydania zezwolenia na wykorzystanie w niniejszym postępowaniu dokumentów zawierających tajemnicę radcy prawnego w postaci plików wraz z załącznikami, szczegółowo opisanych w pkt I zaskarżonego postanowienia, a w konsekwencji ustalenia daty ich rzeczywistego wytworzenia.

Jednocześnie bezzasadny pozostawał wyrażony przez skarżących zarzut obrazy art. 6 kpk w zw. z art. 156 § 1 oraz art. 117 § 1 kpk, co wyrażać miało się w braku ujawnienia podejrzanym, ich obrońcy a także Kancelarii (...), N. i Wspólnicy treści wniosku prokuratora oraz przeprowadzenie posiedzenia Sądu bez udziału stron. Nie ulega wszak wątpliwości, że w toku śledztwa to prokurator pozostaje gospodarzem postępowania i to do jego decyzji pozostaje udostępnianie stronom akt sprawy lub ich odpowiednich fragmentów (art. 156 § 5 kpk). Jednocześnie z art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 226 kpk wynika, że wniosek prokuratora o zwolnienie z zachowania tajemnicy radcowskiej rozpoznawany jest przez Sąd na posiedzeniu bez udziału stron. Oczywistym założeniem wskazanej regulacji jest dążenie do maksymalnego zabezpieczenia poufności danych, co rozciągając powinno się nie tylko na etap postępowania przed Sądem, ale również- co do samej zasady- na etap formułowania wniosku o zwolnienie konkretnych danych spod tajemnicy zawodowej. Z powyższych względów zarzuty rzekomego naruszenia prawa do obrony a także wydania orzeczenia w oparciu o nieujawnione okoliczności były oczywiście bezzasadne, pozostając w sprzeczności z jednoznaczną treścią art. 156 § 5 kpk oraz art. 180 § 2 kpk w zw. z art. 226 kpk.

Odnosnie zażaleń pełnomocników E. H. (1) i S. N.

Z kolei zażalenia pełnomocników E. H. (1) i S. N. zasługiwały na uwzględnienie. Skarżący zasadnie zarzucili w nich, że na obecnym etapie postępowania nie zachodzi potrzeba przesłuchiwania w charakterze świadków wskazanych wyżej radców prawnych. Zgodnie bowiem z art. 180 § 2 kpk osoby obowiązane do zachowania tajemnicy radcy prawnego mogą być przesłuchiwane co do faktów objętych tą tajemnicą tylko wtedy, gdy jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a okoliczność nie może być ustalona na podstawie innego dowodu. Zezwalając na przesłuchanie wskazanych osób, Sąd Rejonowy nie uwzględnił faktu, iż przesłuchanie radcy prawnego na okoliczności objęte tajemnicą zawodową może nastąpić jedynie wyjątkowo i ma każdym wypadku charakter bezwzględnie subsydiarny. Obowiązkiem organów ścigania jest więc całkowite wyczerpanie inicjatywy dowodowej i jednoznaczne ustalenie, że dane okoliczności nie mogą zostać wykazane za pomocą innych środków dowodowych i niezbędne jest do tego przesłuchanie radcy prawnego.

Tymczasem Sąd Rejonowy wyraźnie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, że na okoliczność daty wytworzenia kwestionowanych dokumentów przesłuchano już szereg świadków (pracowników kancelarii), którzy z uwagi na upływ czasu nie potrafili precyzyjnie wskazać, czy umowy między (...) sp. z o.o. a Kancelarią (...) były zawierane w 2005 czy w 2006 roku. Podkreślić zwłaszcza należy, że w toku dotychczas przeprowadzonego postępowania wyrażono już zgodę na odebranie zeznań od E. H. (1), która w toku swego przesłuchania pośrednio odnosiła się do okoliczności będących przedmiotem aktualnie sformułowanego wniosku i oświadczyła, że znaczny upływ czasu nie pozwala na jednoznaczne odniesienie się do okoliczności stanowiących przedmiot zainteresowania organów ścigania. Jednocześnie Sąd I instancji wyraźnie wskazał, że poczynienie ustaleń istotnych z punktu widzenia aktualnie sformułowanego wniosku nastąpić może za pośrednictwem w pełni obiektywnego dowodu z opinii biegłego. Dysponując bowiem zabezpieczonymi plikami komputerowymi biegły będzie w stanie ustalić datę ich rzeczywistego wytworzenia.

Z samego więc uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynikało, że przesłuchanie w charakterze świadków E. H. (1) i S. N. byłoby nieprzydatne do stwierdzenia okoliczności mających istotne znaczenie z punktu widzenia stawianych podejrzanym zarzutów, zaś możliwość przeprowadzenia na te okoliczności dowodu z opinii biegłego wprost wyłączało jedną z zasadniczych przesłanek zwolnienia z tajemnicy zawodowej opisanej w art. 180 § 2 kpk.

W konsekwencji Sąd Okręgowy zażalenia pełnomocników E. H. (1) i S. N. uwzględnił i zaskarżone postanowienie zmienił w ten sposób, że odmówił zezwolenia na przesłuchanie w charakterze świadków E. H. (1) i S. N. na okoliczności objęte tajemnicą radcowską, dotyczące wytworzenia dokumentów wskazanych w pkt I zaskarżonego postanowienia.